

DEMOKRACIJA

Leto V. - Štev. 50

Trst - Gorica 14. decembra 1951

Uredništvo: Trst, ul. Machiavelli 22-II. - tel. 62-75
 Uprava: Trst, ulica S. Anastasio 1-a - tel. 2-30-39
 Goričko uredništvo: Gorica, Riva Piazzetta št. 18,
 CENA: posamezna številka L 25. — Naročnina:
 mesečno L 100, letno L 1.200. — Za izvenomstvo:
 mesečno L 170, letno L 2.000. — Poštni čekovni
 računi: Trst štev. 11-7223, Gorica štev. 9-18127

Izhaja vsak petek

Amerika in Sovjetija

Pogostokrat poslušamo in čitamo na videz nepristranska mnenja o sodobnem ustroju svetovne politike. Ta mnenja se trudijo celino svetovno politično upravljanje razložiti s čim večjo preprostotjo. Amerika in Sovjetija — sta po teh razlagah — dve orjaku, ki sta si po sili in moči enaka. Namesto da bi stremela po ravnoteži medsebojnih sil — tako zaključujejo ta mnenja — se poganjata za svetovno nadvlado. In vendar to pa je očene lahkomiselne in pogrešne. Med Ameriko in Sovjetijo ni nobene stvarne vzpostavnosti, niti po političnih sil, niti po ciljih, ki jih velesili zasledujeta, še najmanj pa po metodah, ki se jih poslužujejo. Vsak poizkus vzpostavljanja Amerike s Sovjetijo sloni na izmišljotini in ne na stvarnosti.

Danes ne živimo v svetu, katerega gospodarita dve velesili, pač pa stojimo pred pragom sveta, ki mu zapoveduje ena sama sila. To pa se ne pomeni, da bi mogla Amerika zagospodariti vsemu svetu in ga zavladati po vzorcu starih imperialističnih Rimjanov. Verjetno bi Amerika tega niti ne zmogla, čejudi bi hotela. Predvsem pa Amerika tega ne zeli. Tvarna sila Amerike pomeni posem nekaj drugega: pomeni, da ni sile na svetu, vključno Sovjetije in njenih podizvirnic, ki bi Ameriko lahko izvadila na vojno in si pri tem utvarjala, da bo vojno tudi preživel. Nobeno še takško visoko merilo številčne premoči vztrajnosti in gorčnosti ne more tekmovati z razliko 30 milijonov ton jekla na leto s 104 milijoni tonami. Kako je mogoče vzpostaviti oslička s sonom ali 50 dvomilijnih atomskih bomb s 1000 preizkušenimi?

Nedosednost današnjega svetovnega položaja je, da tista sila, ki bi po svoji tvarni zmogljivosti lahko pojila skomine po svetovni nadvladi, o tem niti ne razmišlja, medtem ko je mnogo sibkeja sila, Sovjetija, po vseh ogledih povsemiljet, odločena, da tak poizkus tudi nima. Po sedanjih sovjetskih politiki do nekomunističnih vlad in strank z gotovostjo lahko sklepamo, da stremi Kremelj po nusilni vstopom do vsega evropskega prostora in v končnih posledicah po svetovni nadvladi pod takško Moskvo. Ce bo Sovjetija nadaljevala z takimi stremljenji, je tretja svetovna vojna neizogibna. To pa ne zato, ker bi se sovjetski imperializem moral nujno spoprijeti na življenje in smrt z imperialističnim ameriškim tekmem, pač pa zato, ker je Amerika odločena, ustvariti in vzdrževati ves svet obsegajoč sistem miru in pravice med suverenimi državami. Kartu Združenih narodov je danes že neporolno uletešenje te odločnosti.

Ameriška republika je bila v prvem stoletju svojega obstoja edina večja država na svetu, ki je predstavljala svojevrstni tip. Zveti je moral v sredini najrazličnejše konstituirane države. Na tem se do danes ni nihesno spremenilo. Leta 1945 je kapitalistična Amerika ponudila komunistični Sovjeti popolno sodelovanje v vodstvu svetovne politike. Danes je kapitalistična Amerika v prijateljskih odnosih s komunistično Jugoslavijo in zaveznicama v severnje socialistične Anglije. Se danes ni ničesar takega v ameriški politiki, kar bi onemogočalo mirno sožitje s komunistično Rusijo. Ce pa bodo Sovjeti še nadalje vztrajali na svoji napadalni in imperialistični politiki svetovne revolucije, to se pravi svetovne nadvlade, potem je zelo verjetno, da bo ameriške pozitivnosti konec. Tretja svetovna vojna ne bodo v tem primeru zanetili zadnji vojni hukščici, pač pa kremeljski požiganci, ki bi na počasnini svet radi zgradili komunistično svetovno nadoblast. Tretja svetovna vojna pa bi se vodila vse po brezpogojne kapitulacije in iztrebljivanju komunističnega sistema v Rusiji.

Nobeno poglavje svetovne zgodovine ni tako poučno za današnje svetovno stanje, kakor nastanek ameriške državljanske vojne. Suženjstvo v južnih državah Severne Amerike je bilo veliki večini Američanov skrajno zoporno, vendar suženjstvo, kot tako ni bilo povod za državljansko vojno. Dejansko vprašanje je bilo, ali naj se južnim državam dovoli, da razdirajo suženjstvo tudi preko svojih mej v komaj urejena področja velikih zahodnih ravnin. Tudi takrat je vrsto let trajala — v obravnavi tega vprašanja — hladna in ne vroča vojna. Sele potem, ko je Jug izgubil politično bitko in se odcepil od

TITOV VZGLED SE LAHKO že jutri ponovi v Pragi?

Ali bo Češkoslovaška odvrgla komunistično suženjstvo in s tem obnovila svoje poslanstvo kot najnaprednejša slovanska država?

Iz Češkoslovaške prihajojo nove vesti v zvezi z aretacijo generalnega tajnika komunistične partije. Po teh veste nekdanji vsemogoci Rudolf Slansky ni bil aretiran na zahtevo Kremija, kakor je to pravilo v vseh priprežniških ljudskih demokracijah, pač pa ga je posil v ječo na lastno pest sam predsednik republike Gottwald. Nadalje naglašajo te vesti, da se to ni zgolj zaradi prešibke ideološke zvestobe, pač pa nasprotno zaradi polne podrejenosti Kremiju.

Dobro obveščeni švicarski dnevnik »Basler Nachrichten« poroča v tej zvezi z Dunajem, da je treba te vesti sprejemati z rezervo, da pa so tipični za določene politične kombinacije in možnosti na Češkoslovaškem. Dunajski Cehi, ki kljub trdu zaprti želesni zavesi vzdružujejo zanesljive stike s svojo domovino, zatrjujejo, da pripravlja Gottwald, ki se krepoča načlanja na čedalje večje nezadovoljstvo med češkim delavstvom, preverat po Titovem vzorcu. Samo zato — trdijo ti krogci — se je moral Gottwald presteti svojega revolucionarnega sobojevnika, ki je svoje brezpogojno klečepljanje pred Kremijem prinal do same meje veleizdaje.

Novi sovjetski veleposlanik v Pragi Lavrentijev, ki je nastopil svoje novo mesto 15. novembra in ki je strokovnjak za pobijanje štovstva, ni prispel v Prago zato, da bi likvidiral bivšega generalnega tajnika češke komunistične partije. Za tako likvidacijo bi bil tak posebni odpolosnan NKVD odved pač pa je bila njegova prisotnost nujno potrebna zaradi osušljivosti češkoslovaške vlade, da se udaja štovstvu.

Znano je, da je Rudolf Slansky srečal z mesta generalnega tajnika partije meseca septembra t. l. Zadradi lepšega so mu takrat zaurali mesto podpredsednika češkoslovaške vlade, kar pomeni, da so mu iz rok izbili vsakršno pomembno oblast. Prav tako so postopali svedno z vojnini ministrom Svobodo, predno se je dokončno pogrenili v pozabljenje. Tako je Gottwald pripravil vse za svoj odklon

od Moskve, končno odločitev pa je — po teh veste — prihranljiv prav za sedanji trenutek, ko je mednarodni politični položaj Sovjetov, Rudolf Slansky ni bil aretiran na zahtevo Kremija, kakor je to pravilo v vseh priprežniških ljudskih demokracijah, pač pa ga je posil v ječo na lastno pest sam predsednik republike Gottwald. Kljub temu jih je v današnjih casih velikih presenečen vredno zabeležiti. Tudi Titov preobrat se je pripravljal v daljšem časovnem razdobju pod prikrito masko navidezne vistousmerjenosti vse dokler ni udaril na svetlo in spravil ves zahodni svet v nemalo zadrgo. Verjetno bi ponovitev v Pragi danes ne našla več zahodnega sveta v polnem nepripravljenosti.

Rensica je, da bo Češkoslovaška, ki je pod Masarykom našla najbolj posrečeno obliko resnične demokracije, prva, ki bo odvrgla komunistično suženjstvo in s tem obnovila svoje poslanstvo kot najnaprednejša slovanska država.

KREMELJ UZIVA — DRUGI PA GARAO!

Nagrada za nelojalnost?

Svojevrstno pojmovanje demokracije, hoče uradnikom Zavezniške vojaške uprave preprečiti, da bi lahko svobodno mislili in delovali

Casopis je objavilo vest, da je italijanski ministrski predsednik De Gasperi predložil italijanski zborinic v odoarbeit zakonski osnutek, s katerim se italijanska vlada obvezuje, da bo prevzela v primeru priključitve Trsta k Italiji v svojo službo vse tiste upravne in druge javne uslužbence, italijanske državljanje, ki jih je Zavezniška vojaška uprava namestila pred 1. majem 1949. leta. Uslužbenci seveda ne bodo postalni stalni državni nameščenci, ampak bodo v tem primeru izenačeni s godobnimi zasebnimi italijanskimi državnimi uslužbencem. Vse to velja seveda samo za primer, vse bi bilo, kar bi bilo....

Vkljub temu pa je značilen posebno četrta člen tega zakonskega osnutka, ki obsegata v ostalem samo pet členov. Četrta člen namreč pravi, da so od navedenih ugodnosti izključene vse tiste osebe, ki so se s svojo dejavnostjo pregrešile proti nacionalnim interesom. Z drugimi besedami: kdor je deloval pri priključitvi Trsta k Italiji, temu grozi država, ki teži po tem emoluji, s sankcijami!

Sedaj si pa ogledno položaj: Zavezniška vojaška uprava mora bedit na samostojnost in nedotakljivost Svobodnega tržaškega ozemelja. To velja seveda predvsem za nene ustanove, ki so njeni organi. Toda sosednja država — v našem primeru Italija — izda zakon, ki vsebuje grožnjo proti vsem tistim uslužbencem, ki se ne bi ogrevali za prekršitev svoje službeno dolžnosti, t. j. za odpravo Svobodnega tržaškega ozemelja, katerega so dolžni čuvati. Ali ni to neke vrste pozivanje k nelojalnosti, zvezano z objubljanjem nagrade? Radovedni smo, kaj bi dejala Italija, če bi izsel podoben zakon v Avstriji za Južno Tirolsko ali v Jugoslavijo za Gorico, Brda in Kanal-

sko dolino? Mar ne bi tega upravljeno smatralka za kaj neokusno in nedopustno poseganje v svoje notranje zadeve?

Res je sicer, da gre pri vsem tem za možnost, ki se ne bo nikdar uresničila, ker ima ta zakon samo namen, da pridobi za italijanske tredientiste glasove sedanjih uslužbencov. Zavezniške vojaške uprave. Toda vkljub temu je po svojem bistvu skrajno neprimeren in mednarodnopravno nekorekten, da ne rečemo še kaj več. Obenem nam pa ta zakon tudi dokazuje nekam ssojevnim italijanskim državnim uslužbencem. Vse to velja seveda samo za primer, vse bi bilo, kar bi bilo....

Vkljub temu pa je značilen posebno četrta člen tega zakonskega osnutka, ki obsegata v ostalem samo pet členov. Četrta člen namreč pravi, da so od navedenih ugodnosti izključene vse tiste osebe, ki so se s svojo dejavnostjo pregrešile proti nacionalnim interesom. Z drugimi besedami: kdor je deloval pri priključitvi Trsta k Italiji, temu grozi država, ki teži po tem emoluji, s sankcijami!

Zanimalo bi nas, kaj misli o tem načrtu našega demografija svojih uslužbencov Zavezniške vojaške uprave.

Nova preseljevalna organizacija

O načrtu za novo preseljevalno organizacijo, ki naj bi preselila vsekodnevno skupino prebivalca in zlasti tudi begunce iz zelene zavese, so razpravljali na konferenci, ki je bila pravkar v Bruslju, predstavniki 23 držav. Ameriški zastopnik

George Warren je na konferenci izjavil, da naj bi po načrtu, ki so ga predložile Združene države, presele emigrante v manj obljubene dežele zahodne poloble, in Avstralijo in Novo Zelandijo. Dostavil je, da predvideva proračun za predloženo organizacijo 31 milijonov dolarjev, ki naj bi jih prispevale pri emigraciji in naseljevanju v glavnem prizadete države. Združene države so pripravljene dati 10 milijonov dolarjev. Po načrtu naj bi se ustavil v zasečni odbor za preselejanje iz Evrope, ki bi prevel upravni in transportni aparati mednarodne begunske organizacije, ki preneha s svojim delom konec leta.

Po poskusnem načrtu naj bi nova organizacija presele približno 115.000 oseb: iz Nemčije 55.000, Italije 15.000, Nizozemske 6.000, Grčije in Portugalske 4.000. Od teh novih naseljevalcev naj bi šlo v Kanado 40.000, Australijo 25.000, v Ameriko 23.000 in Nov Zelandijo 2.000.

Konferanca je soglasno izvolila za predsednika Belgijca Fransa Leemansa, za podpredsednika Italijana Giustija Del Giardino in za potročevalca Nemca dr. Trustschlerja.

Seja tržaškega mestnega sveta

Na seji tržaškega občinskega sveta z dne 11. t. m. so bila na dnevnom redu izključeno upravna vprašanja.

Naš občinski svetovalec dr. J. Agnello je vprašal odbornika, ki vodi ekonomat, zakaj je ni popravljalo vmesnim členom med proizvajalcem in potrošnikom, to je igrovci, izkoriscanje preprostega tujstva. Cene oblačil v trgovini so drobno so na primer od 100 do 300 odtotkov višje, kar so cene, ki jih sam trgovci pladajo tovarni. Dr. J. Agnello je omenil, da bi morali delovati pri področju predsedstvu posebna komisija za cene na podlagi ukazu ZVU št. 163 z avgusta 1950, ki določa težke kazni za prestopke proti cenam: 6 let zapora in 20 milijonov lir globe. Kljub tem dočebam ni komisija nenesar ukrenila in cene se stalno višajo!

Občinski odbor mora preučiti zanesljivo temeljito vprašanje in ukrepi, da se grajani potopek trgovcev prepreči. Dr. J. Agnello je v to svrhu predlagal, naj odpre občina lastne trgovine za najnujnejše predmete, ali pa da določi, koliko odtotkov sme doseči, da določi, koliko bogataši ne bodo popolnoma izvršili svoje davčne dolžnosti, bodisi sami od sebe, bodisi pod pritiskom javnega mnenja, bo ameriški kongres zelo okleval. Toda kdo bo povrnil škodo vsega tega igračanja?

Tehtne besede

Ameriški narodni poslanec Celar, ki se te dni mudri v Rimu, je na tiskovni konferenci opozoril na težke kazni, ki so v ZDA v veljavi za davčno utajitev: svoja izvajanja je dobesedno zaključil:

«Ce italijanski bogataši ne bodo popolnoma izvršili svoje davčne dolžnosti, bodisi sami od sebe, bodisi pod pritiskom javnega mnenja, bo ameriški kongres zelo okleval. Upamo, da bo občinski odbor ravnal na podlagi predlogov našega zastopnika v občinskem svetu.

Zivilenska stiska tržaškega in tudi našega podčrklega prebivalstva je prevelika, da se ne bi moral naša občina ozirati na ugotovljeno izkoriscenje podjetnosti nekaterih trgovcev! Saj imamo glede tega točen ukaz ZVU. Zakaj ga pristojna oblast ne izvaja?

Komunistični upravni eksperimenti

Posebno javljamo, da so oblasti v Sloveniji sklenila zapeti vzpostaviti nekdanje občine. Ljudje so se konaj načudili na objektu (Krajevne ljudske odbore — KLO), s katerimi so titočci zamenjali nekdanjo vgnilo in preživelo kapitalistično izkoriscenje občinske oblaste, pa je že prišla izprememba.

Nekaj podobnega se dogaja sedaj pri okrajih. V Slovenskem podčrklega prebivalstvu z dne 7. t. m. beremu, da bo število okrajev znižano od sedanjih 27 na 20 (ukinjeni bodo okraji Grosuplje, Idrija, Ilirska Bistrica, Poljčane, Radgona, Lendava in Trebnje), poleg tega pa bosta v okraju zopet vključeni tudi mestni Kranj in Jesenice, ki sta bili doslej izločeni. Značaj avtonomnih mest bodo obdržali samo Ljubljana, Maribor in Celje. Pri tem priznajo, da ni dolgo od tega, kar so bile Jesenice izločene iz okraja. Malo časa so uživali svoje veselje...

Rajevni odbori v Jugoslaviji
 Tudi na upravnem področju je zadnje čase v Jugoslaviji vse popolnoma sprememb. Najvažnejša je odprava vseh krajevnih odborov. Na njihovo mesto bodo postavili predvojne občine. Tako se je torej tudi ta šestletna praksa izjavil. Kočko je bilo pri tem izgubno, najbolj veden komunistična oblast, ki so vseh dolgih šest let plačevala trume suradnikov, ki so danes na cesti oziroma so se vrnili na svoje stare postanke na kmečka posestva ali pa v tovarne.

</div

VESTI z GORIŠKEGA

Neumestno prizadevanje rimske vlade v našo škodo

Iz zanesljivih virov iz Rima smo izvedeli, da se rimska vlada naj moč prizadeva, da bi Zavezniška vojaška uprava v Trstu odstopila vse dosedaj še nerecene vloge oškodovancev od strani zavezniških cet. Gre za škodo, ki so jo na Goriškem, v bivši coni A, upravljili do 15. septembra 1947 po zavezniških, povzročile angloameriške cete na vežbanju ali pa tudi drugače.

Vse te vloge so reševali in še rešujejo organi, ki so neposredno odvisni od Zavezniške vojaške uprave v Trstu. Če to s popolnim zadovoljstvom prizadetih oškodovanih strank, ker ravnajo ti organi veste in točno pri ugotovitvah škode, reševanju vlog na splošno in izplačevanju odškodnine tem prizadetim, ki so skoraj sami reže, nujno potreben velikega obzira in širokogrudnosti.

Rimska vlada bi, kot smo izvedeli, rada sama reševala te vloge, in sicer po Finančni intendanci. Prav ta njen namen nas sili, da spregovorimo našo besedo proti takemu namenu in v obrambo korišči našega ljudstva, ki se s poslovovanjem Finančne intendance nakanor ne more spriznjiti tudi zaradi zapostavljanja slovenskega jezika od strani vodstva Finančne intendance. In kdor ne spoštuje slovenskega jezika, odkriva svoje mržnjo in zlohotnost proti slovenskemu ljudstvu!

Povsem krivčno in brez vsakega vzroka rešuje Finančna intendanca vloge o vojni odškodnosti stiskavo in s poljo počasnosti ter nima niti najmanjšega obzira do vlog, ki so bile pod ZVU pripravljene v slovenskem jeziku, ampak jih vrača strankam, da jih morajo same prevesti v italijsčino, čeprav ima Finančna intendanca na razpolago tudi slovensčine vešče uradnike.

Poleg tega pa samo ZVU in njeni gledi tega pristojni organi nudijo zadostno jamstvo, da se vloge rešujejo povsem veste in točno ter brez vsakega zapostavljanja naše-

OBČINSKI SVET V DOBERDOBU

V soboto 8. t. m. popoldne je tu bila seja našega občinskega sveta s precej pestrim dnevnim redom.

Svet je najprej odobril zamenjanje nekega vrednostenega papirja, ki izvira iz državnega posojila, nato so občinski svetovalci razpravljali o odobritvi načrta nove poti na jambeljsko pokopališče in nakupa 570 kvadr. metrov zemljišča v ta na-

men. To zemljišče so skoro vsi prizadeti lastniki pripravljeni odstopiti po 50 lir za kv. m, in je upati, da pride do sporazuma tudi z o-

stalimi lastniki.

Zadeva plačila zemljišča, kjer stoji osnovna šola, ni bila rešena na tej seji. To zemljišče, pravi dnevi red, je bilo zasedeno razsodno in ga je treba sedaj plačati. Lastnik pa zahteva 450 lir od kv.

Senat sprejel važen zakon

Leta 1941 je fašistična vlada, ki je bila v velikih denarnih škrpečih, izdala zakon, na podlagi katerega so se morale v nekaj dneh registrirati vse skupnopravilne pogodbe, sicer so izgubile vsako pravno veljavo, brez vsake možnosti sanacije.

Večkrat so v poslanski zbornici in senatu nastopili govorniki, ki so poudarjali potrebo po odpravi tega zakona, toda zman.

Sedaj se je večina senatorjev izrekla končno za prekljek tega zakona, ki prinese koristi tudi našim ljudem, saj nam je znano, da je več primerov zamujene registracije takih nepremičninskih kupnopravilnih pogodb, ki so izgubile svojo pravno veljavo. Ko bo ta zakon objavljen v uradnem listu, ga raztrolmačimo podrobnejše.

Brezposelnost na Goriškem

Zadnje poročilo Delavskega urada se vedno govori o visokem številu brezposelnih. Uradni podatki prinašajo število 11.309 brezposelnih, kar pa gotovo ni dejansko stanje, ki je dosti slabše. Vsi napori rimske vlade ne morejo znižati tega števila. Ustanova »Proste cone« in rodila pričakovanih sadov. Postala in ostala je zagonetka, katero verjetno ne bo resil ničesar. Čas bi sicer že bil, da bi oblastva poslega v to zadevo, saj je že sramota, da ta ustanova deluje in posluje skoraj brez nadzorstva!

Ce bo šlo tako naprej, bodo morali tudi dosedanji brezvestni špekulantje zapreti svoje barake in iti v kakšo drugo še neizkoriscono prostro conok!

5. DECEMBRA: Jugoslavanska oblastva so izpustila na pogojo svobodo župranačkega nadškoфа Stepinca, ki si je izbral za kraj bivanja rojstni kraj Krašč pri Zagrebu. — Glede spopadov z Angleži izjavlja egiptski notranji minister: »Sili se bomo uprli s siloti — Perzija bo prodajala svoj petroli Jugoslaviji, Češkoslovaški in Poljski. — Jugoslavski poslanik v Londonu Brilej se je razgovarjal z angleškim zunanjim ministrom Edmonom o Trstu in novi zahodni pomoči Jugoslaviji v znesku 70 milij.

6. DECEMBRA: Vatikan ni zadovoljen z načinom, kako je Jugoslavija rešila vprašanje zagrebškega nadškoфа Stepinca. — Angleški prvak Churchill izjavlja v parlamentu, da je danes nevernost za vojno manjša, kot je bila pred štirimi leti. — Egipt je odpoklical iz Anglie svoja vojaška zastopstva in odklana tudi nadaljnje sodelovanje britanskih vojaških strokovnjakov. — V OZN se Grčija in Bela Rusija borita za mesto v Varnostnem svetu, ki je doslej pripadalo Jugoslaviji. — Ameriški podstajnik za zunanjost zadeve za Daljni vzhod Dean Rusk je podal ostavko.

7. DECEMBRA: Skupščina OZN je s 54 glasovi proti 5 sprejela predlog Francije, nam kaže živiljenjski standard, ki pada iz dneva v dan. Le poglejmo samo potrošnjo mesa,

Rečeno je bilo, da je bil namen proste cone, rešiti goriško gospodarstvo. Do danes se to še ni zgodilo. Rešili so se, da res, nekateri gospodarji, ki so celo zvišali svoje dohodek prav s pomočjo »proste cone«, a ljudstvo ni do danes od tega še ničesar imelo. Tistih par ljudi, ki je dobilo zaposlitve pri kakem podjetniku, ki živi s pomočjo te ustanove, niti zdaleč ne odtehta vrednosti, ki jo dejansko predstavlja ta ustanova v računih osrednjih oblastev.

Podatki štetja goriške občine

Po dosedaj uradno objavljenih podatkih goriške občine, ki pa se niso končnojavni, ki sledete število prebivalcev v naši občini:

40.142, in sicer 18.165 moških in 21.977 žensk. Družin je 11.543, zavodov in drugih skupnih bivališč pa 73 s skupnim prebivalstvom 2132 enot. V zgornjem štetju niso vstavljeni vojaki in pripadniki oboroženih sil, Stenovo trgovinskih in industrijskih podjetij znaša 1545.

8. DECEMBRA: Skupščina OZN je s 54 glasovi proti 5 sprejela predlog Francije, nam kaže živiljenjski standard, ki pada iz dneva v dan. Le poglejmo samo potrošnjo mesa,

Kaj pomeni za širšo javnost »prosta cone«, nam kaže živiljenjski standard, ki pada iz dneva v dan. Le poglejmo samo potrošnjo mesa,

Nujen poziv usmiljenim srcem!

Zlani smo se obrnili na usmiljena srca in prosili denarni prispevek za pomoč nesrečnemu mlademu dekle, ki trpi v ježi zaradi svojega plemenitega značaja.

S prispevki, ki smo jih nabrali, smo mlademu deklemu mnogo pripomogli, za kar se je najlepše zahvalila.

9. DECEMBRA: Jugoslavija in Zahodna Nemčija sta povisili svoji diplomatski zastopstvi v veleposlaništvi. — Italijani poudarjajo, da sreča tudi tržaško vprašanje v okviru pogajanj za rešitev mirovne pogobe z Italijo. Da omogoči sprejem Italije v OZN, bi pristala Anglija tudi na sprejem sovjetskih satelitskih držav. — Predsednik slovenske vlade Mihal Marinko izjavlja, da protijugoslavška gonja in neukinjeni fašistični zakoni ter imperialistične zahteve onemogočata sporazum z Italijo.

10. DECEMBRA: Egipt grozi s prekinjivo diplomatskih odnosov z Anglijo. — Na Karpatih so začeli delovati slovaški antikomunistični ilegalci. — Truman se je vrnil nepriljekov s počitnic, da se posragovorji s svojimi vojaškimi so-delavci. — Moskovski radio trdi, da novo ameriški poslanik v SZ George Kennan vuhon in da je prepričan v nujnosti vojne med ZDA in Sovjetsko zvezdo.

11. DECEMBRA: Predstavnik Evropskega sveta Spaak je odstopil, ker je razočaran nad njegovim delom. — Podobor OZN za razorozitev je dosegel sporazum o ustavovitvi nove komisije za razorozitev in o potrebi sklicanja nove konference za razorozitev. — Jugoslavski zunanjji minister Kardelj izjavlja pariskim dopisnikom OZN za ameriške radijske in televizijske postaje, da je tržaško vprašanje na mrtvi točki, da je STO sestavni del jugoslavanskega narodnega ozemlja in da bi se možnost tretje rešitve lahko našla, če bi se odgovorni italijanski politiki odpovedali predpostavki trojne izjave kot podlagi za pogajanja.

Trgovinski odnosi s Slovenijo

Predvideni in pričakovani uspehi trgovinske izmenjave med Slovenijo in Goriško ter Furlanijo so nas splošno razočarali. Nikdar ni bilo v teh odnosih prave razgibanosti in pročnosti, prepričanih občetih vse skupaj na kaki mrtvi točki, preveč je ovir in zaprek.

Kje so vzrok?

V naravni sami gotovo ne, ker se Slovenija in Furlanija ter splošno obmejni pas gospodarsko skladno dopolnjujeta. Ovire je postavil človek sam in jih še vedno postavlja v svoji kratkovidnosti, ki mu narekuje razne ukrepe, ki omejujejo in onemogočajo vsak trgovinski prekomejni stik.

Morda je največja zapreka rednim in uspešnim trgovinskim odnosom gospodarski sistem v Sloveniji in v Jugoslaviji sploh. Vsekodnevni brezvestni poskusi komuničativnih lažgospodarstvenikov, ne prestano skakanje z enega sistema v drugega, večjo nihanje med raznimi eksperimenti, vse to kvarno vpliva na zdravo trgovino s tujino.

Tito in njegovi sodelavci so slepi — namenoma slepi — in ne morejo ali bolje nočejo spoznati pravih vzrokov gospodarskega poloma, ki bo prej ali slej pripeljal do popolnega poloma vse politike sedanjih jugoslovenskih komunističnih mo-

grevi, če jih v zadnji uri spet ne reši kak lahkomiselin Američan.

Mirno lahko rečemo, da tudi najnovejši ukrepi jugoslovenskih rdečih oblastnikov ne bodo rodili pričakovanega uspeha, ker so vsi ti ukrepi, čeprav prihajajo iz »volje naroda«, naperjeni proti volji in interesom istega naroda in zlasti še proti hrbitencem jugoslovenskih narodov, t. j. proti svobodnemu kmetiju. Vsem ukrepom komunistične oblasti manjka trdna, nenadomestljiva podlaga, ki tovori samo slieheni svoboden in samostojen državljan. Brez te podlage so vsa prizadevanja rdečih jugoslovenskih oblastnikov mrtvo rojeno dete, ki ga nista Ranković z vso svojo vsemogovenim OZNO ne bo nikdar pridobil k življenju...

...

Ti odnosi so v preteklem mesecu nekako prekoračili mrtvo točko, na kateri so tičali že par mesecov. Zoper je bilo izdanih lepo število uvoznih in izvoznih dovoljenj v skupni vrednosti preko 73 milijonov lir. Se vedno je višina uvoza višja od izvoza, kar je posledica predvsem nesporazuma glede cen na blagu, ki ga Slovenija potrebuje. Pri uvozu je še vedno na prvem mestu les (gradbeni in za kurjavo), pri izvozu pa nadomestni deli za avtomobile in kolesa.

Misjon v Doberdobu

Pretekli teden smo imeli pri naši misiji, ki je izpadel prav dobro. Upamo, da ostanejo besede g. misjonarja v srcu vseh, ki resnicno ljubijo in spoštujejo tudi svojega bližnjega, kar odgovarja bistvenemu pogovoru za resnični mir med nam!

SOVODNJE

Razni frontaški nestrpneži se hujdejo, ker je »Demokracija« posredovala odprtiko našim ljudem, naj se ne pustijo prevarati v nobenem oziru od rdečih prerokov. Tako je v nedeljo 9. t. m. Anton Tomšič, načinščan tudi od drugih, napadel naše ljudi in jim žugal. Hudi so namreč, ker se naši kmetje niso kar množično vpisali v njihovo združenje, ki mu pravijo zadružništvo in sicer je poročala »Demokracija« od preteklega tedna.

Pri teh napadilih na naše ljudi obnavljajo tudi žuganja s povratkom v tiste čase, ko človek ni bil varen niti podnevi niti ponoči. Zato svarimo take predzneže, naj raje držijo jezik za zobji, ker ne bomo prenašali dolgo takih groženj, ampak jim usta zamašimo z nastopom po zakonskih določilih.

V zvezi z objavo sklepa obč. obč. glede obč. tajnikov, smo izvedeli, da so naši trije občinski svetovalci vložili na župana zahtevo, naj sklicejo obč. sveta z dnevnim redom za preklic omenjenega sklepa.

Popust za upokojence

Vse mestne dekarne so sprejele predlog Svobodnih delavskih sindikatov, da se upokojencem nudijo popusti na 5 odst. popustom. V ta namen mora vsak upokojenec najprej dobiti na recept žig omenjenih sindikatov, da lahko dobi vsakovrstna zdravila — razen strepto in auromicina — z navedenim popustom.

Za obrtnike

Vsi obrtniki morajo do konca meseca plačati občinske pristojbine, da bodo lahko pravčno obnovili obrtnice za prihodnje leto.

Iskreno čestitamo!

Na pobudo Svobodnih sindikatov je tudi Zdravniška zbornica pristala na predlog, da bi vsaj za kategorijo civilnih in vojaških upokojencev nudila kakšen popust. Tako bodo nekateri zdravnik nudili precejšnje olajšave pri zdravljenju teh ljudi. Vsi, ki imajo potrebe pogojne in že take zdravniške oskrbe, naj se pojasa na navodila obreda na tajnistično Svobodnih sindikatov v Via Roma 6.

12. DECEMBRA: Predstavnik Evropskega sveta Spaak je odstopil, ker je razočaran nad njegovim delom. — Podobor OZN za razorozitev je dosegel sporazum o ustavovitvi nove komisije za razorozitev in o potrebi sklicanja nove konference za razorozitev. — Jugoslavski zunanjji minister Kardelj izjavlja pariskim dopisnikom OZN za ameriške radijske in televizijske postaje, da je tržaško vprašanje na mrtvi točki, da je STO sestavni del jugoslavanskega narodnega ozemlja in da bi se možnost tretje rešitve lahko našla, če bi se odgovorni italijanski politiki odpovedali predpostavki trojne izjave kot podlagi za pogajanja.

13. DECEMBRA: Predstavnik Evropskega sveta Spaak je odstopil, ker je razočaran nad njegovim delom. — Podobor OZN za razorozitev je dosegel sporazum o ustavovitvi nove komisije za razorozitev in o potrebi sklicanja nove konference za razorozitev. — Jugoslavski zunanjji minister Kardelj izjavlja pariskim dopisnikom OZN za ameriške radijske in televizijske postaje, da je tržaško vprašanje na mrtvi točki, da je STO sestavni del jugoslavanskega narodnega ozemlja in da bi se možnost tretje rešitve lahko našla, če bi se odgovorni italijanski politiki odpovedali predpostavki trojne izjave kot podlagi za pogajanja.

14. DECEMBRA: Predstavnik Evropskega sveta Spaak je odstopil, ker je razočaran nad njegovim delom. — Podobor OZN za razorozitev je dosegel sporazum o ustavovitvi nove komisije za razorozitev in o potrebi sklicanja nove konference za razorozitev. — Jugoslavski zunanjji minister Kardelj izjavlja pariskim dopisnikom OZN za ameriške radijske in televizijske postaje, da je tržaško vprašanje na mrtvi točki, da je STO sestavni del jugoslavanskega narodnega ozemlja in da bi se možnost tretje rešitve lahko našla, če bi se odgovorni italijanski politiki odpovedali predpostavki trojne izjave kot podlagi za pogajanja.

Ali je res pisal Riko Malalan?

Klub milijonarjev „Ararat“ je najbolj prijavljeno shajališče moskovske elite

Sinoč se je predvidno prikral del v mojo podstrešno sobo šjor Pepi in mi na ušesa prisepnil: »Riko je pisala — »No vendarja sem dejal, pa mi je šjor Pepi hitro priti snil na usta svojo debelo dlan, lasten kazalec pa navpično postavil pred svoje mesnate ustnice. »Tihó, skrivnost! sem pomislil in že je izlekel in že žepa zmečkan papir. Tu je pismola je zopet šepnil. »Kje je kuverta? sem zahreščal kolikor mogoče po-nihoma; zbiram namreč čutnike in prva moja misel je historični materializem, posebno če je zraven šjor Pepi. Kuverte ni, jo je že neko sunilk! Datum je sicer precej zakašnjen, Rusija je datec, mogoče pa je pismo prišlo kar v žepu odpošiljalnika. Se predno sem mogel kaj pri-pomniti, je šjor Pepi izginil kot kafra. Zato ne vem, ko-mu je Riko pisal in če je sploh pisal. Da pa se ne bi nekoč kesal, da sem sloven-ski javnosti utajil zgodovinski dokument, dajem vsebi-no pisma javno na vrogled in v presojo. Ze vnaprej pa si umijem roke in ne pre-vzemam nobene odgovornosti za izvirnost. Pismo pravi:

Moskva, 1. decembra 1951

D r a g i J u s t o ,

ne misli, da sem se prevezel v tej velikanski deželi in pozabil v tem orjaškem mestu na naše Opbine. Ne, dan in noč se moje misli vratajo v Trst, in čim bolj sem rini v ta velikanski prostor, tem pogosteje mi je prihajalo v spomin stisnjeno in vendar tako prijavljeno Svo-bodno trž. ozemlje. Zdi se mi včasih, da se mi godi kot kraškemu zajeku, ki mu je dirjanje po prostranih kraških ogradah v neznanško veselje, pa tudi v velik strah, če mu je pes za petami, pa se z veliko ute-ho in domotožjem zopet in zopet vrača v svoj varni briňev lož v kameniti kraški skledi. Vidiš, taka skleda je naše Svobodno tržaško ozemlje, kraške ograde pa so te neznanške ravne poljane, kjer se oko nima kje ustanovi.

Ne vem sicer, če bo prejel to pismo, ker je pošta v tej deželi ve-lik revolucionarni invalid, brez rok in nog, zato pa tem bistrješih oči. Slepota kokos pa tudi včasih najde-zrno in s to tolažbo bom pismo spu-stil v poštni nabiralnik.

O naših proslavah si bral v »L'Unité«, v »Il Lavoratore« in v »Delus« toliko, da si nabit kot tre-buh tropinske jote ob petkih, zato bom vse to opustil, da se Ti čreva-ne zamešajo. Zanimalo pa Te bo-gotovo, kakšno je veseljaško živ-ljenje v Moskvi, saj vem, da še vedno rad pokukaš vsaj skozi okna v »Stern«, v »Rouge et noir« in po-dobne tržaške nočne dobre, za-kateri si pred več leti kazal toliko strokovnjaškega smisla in neutešljivih skomřin. Ustregel Ti bom po-najboljši volji, ker je le mogoče, da boš tudi sam, kljub raznim reak-cionarnim dednim obremenje-nostim, nekoč deležen sovjetskega vi-zuma in se boš tako laže znašel. Zato preidem kar k stvari.

Prav v sred Moskve, v eni iz-med stranskih ulic, ki jih gradbena udarnost obnoviteljev še ni načela, te ponučeni tovarisi pridelje k znamenitosti, ki v vodiču po Mos-ki ni posebe omjenjena. Malo čudno je slišati in za komunistična u-šesa na Zahodu nepojmovljiv naziv nosi ta znamenitost: Klub milijonarjev. To v srcu boljševiškega so-cializma! Klub milijonarjev je pravljena restavracija »Ararat«, ki je v kratkih mesecih svojega obstoja postal najbolj prijavljeno shajališče najvišje moskovske družbe.

Kdo so v Sovjeti lahko prišteva-med smetano boljševiškega mleka? O tem odloča, kakor po pre-stolnicah zahodnega sveta — denarica. Sto rubljev stane »šalihki«, znamenita ruska narodna jed iz naj-nejnejše mlade jagnjetine, ki jo pečejo na ražnu pred očmi visokih gostov. Podobna je srbski mladi-jagnjetini, po okusu pa jo znatno prekaša. Pečenje na ražnu e-pravljajo belo oblečeno kuharji s prav isto vestnostjo, skrbnostjo in spoštljivostjo, kakor to delajo iz-brani hukarski mojstri v Parizu ali New Yorku. Sampanjec, ki ga k jedi servirajo, je največkrat fran-coškega izvora; privošči pa si lahko tudi južnokavkaški sekt. Jed in pijača stane 200 rubljev, t. j. točno toliko, kolikor znaša štirinajstne-vi zasluzek kvalificiranega delavca.

Kdo so gostje, me boš vprašal, dragi Justo? Tisti pač, ki imajo v Sovjeti denar. Visoki funkcionarji državnega kapitalizma, strokovnjaki petletki, pripadniki partiskske hierarhije, znani umetniki in literati (T. Justo imaš tu nekaj izgledov, jaz nimam nobenih!). Zav-lijeni, širokoplecati in čokati gen-tilni, marveč predvsem muzikalne z neštevilnimi odlikovanji in

zlatimi stopnišči na ramenih. Za-peljive, po tujem okusu oblecene dame, žene oblastnikov ali tudi tak-e, kot npr. glavna ratnateljica moskovske zeleniške direkcije, ministrica za tekstilno industrijo, zna-ne arhitektinje, moderne umetnice, gledališke igralke, filmske zvezde itd.

Vrata razkošnega poslopja, ki je opremljeno z najbranejo elegan-cijo — značen del opreme so dobu-vili dunajski mizarski mojstri — odpredo šele v poznih večernih urah. Omamni duh na tisoče vošči-nih sveč, ciganske violine, srebrni glasovi pevki, vse to vzbuja v človeku privid, da je ponovno vsta-ti v življenju — carska Rusija. Edi-no številni partijski znaki v gumb-nicah, rdeče zvezde na zlatoblašči-nih uniformah spominjajo, da so tu tovariši »brezrazredne družbe« čisto sami med seboj.

Klub vsemu temu razkošju ne pade nobenemu izmed idecev gospo-de na um, da je s tem kakor koli postal nezvest svojim marksističnim načelom. Nasprotno utruje tem voditeljem proletariata prav prepirčanje, da imajo za tako živ-ljenje vse predpravice, tisto go-to-vost, s katero srebrijo iz kelihov-českega brušenega stekla, razkora-čerji v globokih foteljih iz rdečega satlana, trud in delo proletariata, kakor v sleherni kapitalistični državi. Nič novega na tem svetu, dragi Justo! Beda, nemarnost, objek-tnost, neolikanost, mogočnost, sur-vost, nevzgojenost in grdoba (kak-si razcojanja) za urendniški na-jemniški štab pri »Delus« — to je moj osebni vdihljaj!) niso več kre-posti zgrajenih komunistov v Rusiji l. 1951! »Po sposobnosti bomo od-merjali višino tvojega blagostanja! To je parola današnjih dni. »Ti ljudje več zmorce, zato tudi več zašlužijo, ki mi zatrejivali na mo-jja začudenja vprašanja, najbolj go-reči tovariši. In vendar velja ta nauk v Ameriki že polno stoletje!«

V resnici je danes v Stalinovi deželi veliko število premožnih ljudi in vsak solarček v Moskvi ve, da šteje njegovo rodno mesto nekaj sto pravih milijonarjev ameriškega kova. Mesečni dohodek od 10.000 do 40.000 rubljev za voditeljska mesta orjaškega gospodarskega aparata, h katerim je treba pristeti še visoke premije za izredne storilnosti, omogočajo zbiranje novih bo-gastev. Med novimi milijonarji so predvsem zastopani številni izna-ditelji, zato se ne smeš čuditi, da si skoro vse iznajdbe sveta tako do-sledno in tudi tako otročno smeno-prisvajajo številni pripadniki bolj-ševiških milijonarjev. Tudi tu ko-raka Sovjetska zveza po ameriškem vzoru, saj so ameriška zasebna bo-gastva pravzaprav le plod iznajdi-tejskega duha. Uporaba tega novega bogastva po mili volji je ena izmed zelo redkih svobočin sovjetskega človeka. Edino, česar sovjetski bogataši ne sme, je uporaba pritrakov za ustanavljanje novih proizvajalnih sredstev: za izdanje novih tovar, za iskanje in izkor-sčenje naravnih zakladov itd. Vse pobude so pridržane izključno državnemu kapitalizmu. Kljub temu bogataši v Sovjeti zopet šte-dijo, posebno odkar so znova vpe-ljali dedno pravico. Za razliko od zahodnih bogatašev so sovjetski ka-pitalisti primorani strogo voziti po-partijski liniji, kajti tudi najmanjša politična odsoda ima za posle-dico zapleme celotnega premoženja obsojenca.

Zahodnim, če hočeš, klasičnim komunistom, se zdi ob nepristranskem opazovanju sovjetskega živ-ljenja, da je stalinizem krenil od mednarodnega komunizma k ruske-mu fašizmu. Marksistični nauk: »Vsakomur to, kar potrebuješ je zamenjala nekdanja anglosaksonška s pomočjo nekaterih narodnih na-

bretov, nočnih restavracij in ple-siš, pa vse do »Bakukluba« in na-ravnost fevdalnega »Uzbekistan«. Vsi ti lokalni nosijo izrečno družabni pečat in smelo lahko tekmujejo po eleganci in razkošnosti z ena-kimi pridobitvami zahodnega sve-ta. Vsi ti lokalni jamajo s svojimi spoštljivimi cenami slehernemu go-stu, da bo v njih srečal pripadnike lastne družbenne plasti, pripadnike tistega ogromnega vodstva deiniške družbe, na kateri je zgrajen sovjetski državni kapitalizem v l. 1951! Nič novega na tem svetu, dragi Justo!

Smrt fašizmu, svobodo narodu!

Tvoj RIKO

Ob ljudskem štetju mi je neki tukajšnji domačini princel tiskovi-ne za ljudsko štetje s prošnjo, da bi mu spopolnil vprašalno polo.

Ko je mož odšel, sem pregledal prinesene tiskovine in opazil, da je navodilo za spolnolitev vprašalne pole v italijskem namesto v slo-venskem jeziku.

To so posledice komunističnega nauka, sem vzkliknil z gremkobo v srcu. To sta prinesli »fratellanza« in »internacionala«, da postajajo naši ljudje nevede Italijani, ker po komunističnem nauku je vseeno, če je kdo zapisan za Italijana ali Slo-venca.

Saj je v moji navzočnosti sloven-skih staršev sin - komunist izjavil, da on ni ne Slovenec ne Italijan, ampak le komunist in je to trdo-vratno trdil in ostal pri svoji iz-javi tudi na protest in opomin, da je ta njegova miselnost napačna ter nespametna in bedasta.

Nekdo drugi pa je v javnem go-voru rekel, da materin jezik je dr. Ko je bil zaradi te grozne, ne-zaslišane žalitve materinega jezika okrogan in osramočen, je svojo ne-premisljeni izjavu obzaloval in slo-vensko preklical.

Nekdanji ljudskošolski učitelji so

zamenjala nekdanja anglosaksonška s pomočjo nekaterih narodnih na-

zahteve, ki so za vsakega pevca preizkusni kamen, tako z intervalno-intonacijsko, modulatorno in po-sebe še predavalno zahtevo. Pevka je glasovno in muzikalno in-teligenčno posrečeno rešila svojo te-žavno vlogo in bi jo bila še bolje, če bi se klavirski spremjevalec u-mel podrediti brez pogojno svoji od-sovi vlogi, ki mora odmakniti pozornost težavam lastnega parta in predvsem podpirati polet solista pri njegovem poustvarjanju umetnine ter mu na ta način nuditi individualno interpretacijsko spro-šenosost.

Karlovečko poznamo kot izvrstno operno pevko, ki žanje vselej mnogo priznanja. Toplina njenega altoško barvanega in temeljito šo-lanega glasu ogreje poslušalcev.

Vse tri soliste je občinstvo spre-jelo s toplico in izražalo svoje na-vdušenje z obiplnim ploskanjem. Pevci so dodali na željo poslušal-cov še nekaj pesmi.

Potovanje na Mars

Haydonov planetarij v New York City je priredil prvi letni banket, oseb, ki se zanimajo za potovanje v vsemirje. Predavatelji so ob tej prilikli razložili poslušalcem probleme potovanja v vsemirje. Navzočih je bilo okoli 250 oseb, študentov in časnikarjev ter verjetno čitateljev znanstvenih revij.

Doktor Heinz Haber, nemški znan-stvenik, ki poučuje zdaj se letalskih sil v Randolph Fieldu pre-sorno medicino, je v svojem predavanju omenil, da bo potovanje v vsemirje zahtevalo čvrsto telesno konstitucijo.

Dr. Haber je navajal, da bodo imeli potniki v vsemirje obutek, kot da bi izgubili vso svojo težo in da jih bo obšla »prostorninska slaboste, podobna morski bolezni. Potniki vsemirju bodo imeli obutek stalnega padanja.

Bombardiranje kozmičnih žarkov onstran zaščitne zemeljske atmosfere bo zelo škodljivo stanju, vendar misli dr. Haber, da smo kratek

in poverjenih načinov oblikovali. Važnejša mu je namreč oblika risbe po zasnivi. Najraje se vedno uporablja dalmatinske motive: Krdele konj, Prevoz s čolnom, Zene na osličkih. Najlepše so mu izpadle litografije. Rahle prozorne barve mu služijo samo za podparek h gradbenih struktur. Pravo poezi-jo izraža skupina konj s hribi v o-zadaju. Sivo nebo poudarja in zavira v svojo kopreno vse krdele. Iz vsega diha velika slikarjeva neut-šenost. Nekateri skupine služijo bolj dekorativnemu namenu. V teh se Mušič najbolj približuje pariškim umetnikom, ki samo z okrasni ali pikami in črticami sestavijo sliko. Posebno pozornost vzbujajo portreti žene. Po trdih, skoro zarezanih potezah dajo slutiti staro ar-hično umetnost, v kateri sodobni umetniki kaj radi isčrpajo svojo pot. Ceprav so poteze zarezane v trdi kamen, vendar figura ne izgublja nujesar na svoji ljubnosti.

Od grafike s suho iglo, to je u-jedank, so podani s pravo poetsko dušo motivi iz Umbrije in prevozi s čolni.

Zoran Mušič se je rodil v Gorici

leta 1909. Studiral je na zagrebški umetnostni akademiji. Med njego-

V Trstu razstavlja

Zoran Mušič

V galeriji »Casanova« v ulici sv. Frančiška je bila odprta 1. decembra razstava litografij in gra-liko slovenskega slikarja in gori-skoga rojaka Zorana Mušiča, žive-čega v Benetkah.

Tržaške Slovence bo predstevil Mušičev prekrot v slikarstvu. Oni, ki so videli pred vojno njegova dela v Ljubljani, ga bodo težko spoznali.

V poslednjih letih je mnogo ži-vej in delal v Parizu. Ceprav je Mušič samoraja močna osobnost, kažejo vsa njegova dela močan vpliv sodobne pariške umetnosti. Pred vojno je se uveljal Mušič s svojimi španski pokrajinskimi krajostmi: najmočnejši slovenski ekspre-sionist. Rad je slikal tudi dalmatinske motive. Takrat je se uporabljal močne točne barve. Zadnja le-ta se je pa barvi skoro popolnoma odpoval. Važnejša mu je namreč oblika risbe po zasnivi. Najraje se vedno uporablja dalmatinske motive: Krdele konj, Prevoz s čolnom, Zene na osličkih. Najlepše so mu izpadle litografije. Rahle prozorne barve mu služijo samo za podparek h gradbenih struktur. Pravo poezi-jo izraža skupina konj s hribi v o-zadaju. Sivo nebo poudarja in zavira v svojo kopreno vse krdele. Iz vsega diha velika slikarjeva neut-šenost. Nekateri skupine služijo bolj dekorativnemu namenu. V teh se Mušič najbolj približuje pariškim umetnikom, ki samo z okrasni ali pikami in črticami sestavijo sliko. Posebno pozornost vzbujajo portreti žene. Po trdih, skoro zarezanih potezah dajo slutiti staro ar-hično umetnost, v kateri sodobni umetniki kaj radi isčrpajo svojo pot. Ceprav so poteze zarezane v trdi kamen, vendar figure ne izgubljajo nujesar na svoji ljubnosti.

Tone Mihelić

BRANISLAV NUŠIĆ :

„Gospa ministrica“

Srbski komediograf Branislav Nušić ni neznan tržaški gledališki publik. S komedijama »Sumljiva oseba« in »Pokojušnik«, ki ju je Slo-vensko narodno gledališče že pred-vajalo z velikim uspehom v Trstu, si je Nušić utrl pot med nami, tako da ga ni treba posebe predstavljati naši javnosti.

»Gospo ministrico« je naša publika pričakovala z upravičeno ra-dovednostjo.

Nušić je s prefijeno ironijo pri-kazal srbske malomešanske »pri-klike Obrenovićevega Beograda. Ce-prav se dejanje dogaja izključno v okviru družine politikanta Sime Popovića, se tudi v tako omejenem krougu lepo zgoščeno zrcali zunanjji grajanega življenja.

Popovićeva žena Živka je našla v Nadi Gabrijelčevi posrečeno po-dživilajočo umetnico, ki je dala svojemu liku vso komično resnobost, ki pritiče gospo ministrici Po-povićevi. Gabrijelčeva je prav posebno prevzela publiko s svojim zaključnim nastopom. Joško Lukeš v vlogi zeta Cede Uroševića in Modest Sancin kot uvec Vasa sta bila dobra partnerja gospo ministrici, vendar bi mogel Lukeš podati svojo vlogo v sporu s taščo boj jezi-vo-odčeno. Zlata Radoškova kot sin Raka je bila dobra; ali nima SNG za take vloge na razpolago mlajših moških moči? Rado Nakrst kot sekretar ministrstva zunanjih

VESTI S TRŽAŠKEGA

SEJA OBČINSKEGA SVETA V NABREŽINI

Tržaški Slovenci za poplavljence v Italiji

Tudi pretekli ponedeljek je bil več izdatkov; družbi SELVEG bo morala pa občina prispevati za redno vzdrževanje nove električne napeljeve po pogodbi 432.600 lir letno. Skoraj dva milijona je več izdatkov za usluženje v šolah in vrtcih, in to zaradi višjih plač. Skoraj dva milijona mora občina platičati za bolnišnico; ta znesek ni nikoli povrnjen. Skoraj enako vsoto plača na račun drugih, ki pa le počasi vračajo občini to vsoto. Izredni izdatki, vključen v proračun, je tudi vsota 1.200.000 lir za popravilo poti, poškodovanih po zaveznikih četah. Vsi ti in še drugi večji izdatki so vplivali tako pasivno na občinski proračun.

Takoj nato je zupan g. Kralj podal poročilo o uspenu nabiralne akcije za poplavljence. Prejšnji teden dne 4. t. m. se spremil župan vase nabran blago v Padovo oziroma v Rovigo, kjer je bilo oddano v državnih center za pomoč poplavljencem z zeljo, naj se to blago razdeli prebivalcem najbolj prizadete občine Cavarzela. Nabran oziroma nakupljeno s prispevkami v denarju je bilo sledete blago:

660 kosov moške oblike, 146 ženske oblike, 1088 kosov raznega perila, 308 parov nogavic, 136 parov cevi, 161 kosov rokavice, klobukov, ovratnic itd. ter 235 novih odev. Zupan Kralj se je zahvalil vsem donovalcem in sporočil, da je odbor, ki je bil v ta namen izvoljen, zaključil svoje delo in da bo morebitne nove prispevke nabiral odbor občinske podporne ustanove.

Nato je župan prečital pismo komisije Izvedencev za občinske kamnolome, s katerim je ta komisija podala ostavko kot protest, ker ni občinski svet upošteval predlogov te komisije v zadevi najemnemu kamnolomu Marangon. Občinski svet je ostavko vzel na znanje.

Prešlo se je nato na poročilo o proračunu za leto 1952. Odbornik Terčon je že v začetku omenil, da so dohodki ostali skoraj enaki kot za letošnje leto, ne pa tako stroški, ki so se zaradi novih nalog, ki jih ima občinska uprava, zelo zvišali. Skupni dohodki so predvideni na 30.580.672 lir. Izdatki pa so dosegli vsoto 54.892.982 lir, tako da znaša primanjkljaj za prihodnje leto 24.312.310 lir.

Da je prišlo do takega primanjkljaja, so kriva vedno večja breznenja, ki jih mora občina prevzeti. V programu je načrt gradnje več občinskih poslopij, kakor ambulatorij ter soli v Sempolaju in Nabrežini; vse to bo treba primereno opremiti, za kar bo šlo več milijonov.

Po novem pravilniku občinskih uslužbenec bodo nekaterim povisane plače, kar bo spet novo breznenje za občino. Več občinskih uradov, večje cene drži in premoga, vse to je tudi vplivalo na večje izdatke. Javna razsvetljava se je letos razširila na osem vasi v občini, kar spet povzroča pol milijona.

Manica Komanova v Trstu
Načrtovanem večeru, ki bo 20. decembra ob 20.30 v Gregorečevi dvorani na Rimski cesti št. 15, bo dr. J. Kosovel govoril o književnem delu Vide Jerajeve, Anice Cernejeve, Manice Komaneve in Mire Puccye.

Po predavanju bosta Manica Komanova in Mira Pucova čitali iz izbora svojih del.

Cesta Šempolaj-Slivno

STO se more zares ponatali z omrežjem lepih cest! Prav zaradi tega si presenečen, ko zaide po nekaterih podeželskih vashch na zares obupne ceste, ki so prava nevarnost za pešca in kolesarja, da sploh ne govorimo o avtomobilskem prometu.

Med take slabe ceste spada tudi cesta, ki veže Slivno s Šempoljem!

Večkrat so se prebivalci obvezali že obrnili na občino Devin-Nabrežina s prošnjo, naj bi se vendarne dolgočasa potrebna vstopa za popravilo ceste. Cepri bi v to svetno zadostovala majhna vstopa denarja, saj biele doslej vse naše prošnje zmanjšata.

Prav tako bi bilo treba urediti cesto, ki veže Slivno z Nabrežino. Cesta je bila pred kratkim posuta z gruščem in nato pozabljenja. Pešci in kolesarji so si po grašču na obvez straneh ceste že napravili potrebitno stezo, ki jo sedaj dejeve izpira in poglablja. Ali res ni mogoče z valjarem zravnati pravočasno pot, da ne bo treba ceste znova zasipati, če že ne celo popravljati?

Dve leti

»Primorski dnevnik« se je preteklo nedeljo spodbuknil ob uvodnik »Demokracije«. Poudarja, kako se je Aleš Baebler odlikoval v partijski borbi, kako se je zavzemal za Primorje itd. Vse to so stvari, ki mu jih nihče ni odrekrl! Toda »Demokracija« se je ustavila pri zadnjih dveh letih, ko je bil Baebler član Varnostnega sveta, vpra-

Prilike v Svetem Križu

Za nekaj moramo biti hvaležni mi Križani, zlasti naše gospodinje, naši občinski upravi! Gre za raziskitev vodne napeljave in za naplavilo vod prip v vasi, tako da mi treba hoditi iz enega v drugi koncu vasi po vodo. S tem da so se naplavili rezervoar na Sv. Primožu, imam voda večji pritisk in je v vodo prskrbljen tudi gornji del vasi, ker mor do sedaj ni bilo vode. Zaradi tega so si tuji skoro vse lastniki hiš napeljali vodo na dom.

Se nekaj je zelo perečega v naši vasi. Naše roki so tako, kotor na kakšni gmajni! Tako slabih v razoranih ne dobite v nobeni vasi STOJA. Pot, ki vodi s ceste Prosek-Nabrežina pri Križevu čez trgn pri Kalu v Nabrežino, bi morali uravnati in razširiti, tako da bi mogla po njej voziti razna vozila skozi vasi. Pot iz gozdov (obšketov) k Sv. Roku bi morali tudi razširiti in razne zidove v vasi popraviti! Seveda bi bilo treba glavne poti tudi asfaltirati. Naše roki so zares prava sramota za vas in

vso tržaško občino. Ce se je potrošilo toliko denarja za igrišče, ki čaka menda sodni dan, da bo končano, bi lahko potrosili nekaj denarja tudi za popravo naših poti, kar bi bilo v veliko korist za vso našo vas. Tržaška občina ima denar za moderniziranje mesta, čeprav ne nasprotuje, moral ga bi ga imeti tudi za najnajnejša dela v naši vasi, saj tudi mi plačujemo davek tržaški občini!

Se nekaj je, kar odbija Tržašane od naše vasi, in sicer to, da naši postilnici vse preveč posnemajo sv. Janeza Krstnika; mesto da bi točeli pravo domače vino, katerega je letos dobro, ga na žalost meseajo s brižugo. Ce že ne morejo prodati brez brižuge, naj jo točijo samo za tiste, ki jo želijo! S tem da točijo tako vino, sramotijo naše vinogradnike in našo vas, katera je bila glede dobrega vina vedno na dobrem glasu. Zato boste pomembni in točite dobro vino! S tem boste pridobili na ugledu vi in tudi kriško vino.

Križan

Radio Trst II

306,1 m ali 980 kc sek

NEDELJA, 16. dec.: 9.00 Kmetijska oddaja. — 11.30 Oddaja za najmajšje — Janko in Metka. — 12.15 Od melodije do melodije. — 13.00 Glasba po željah. — 14.30 Puccini: Manon Lescault. — 1. in 2. dej. 18.00 Iz delavskega sveta. — 21.00 Književnost in umetnost.

PONEDELJEK, 17. dec.: 13.00 Glasba iz baletov in revij. — 19.00 Iz filmskega sveta. — 21.00 Koncert tenorista Dušana Pertota. — 22.00 Puccini: Manon Lescault. — 3. in 4. dejanje.

TOREK, 18. dec.: 13.00 Glasba po željah. — 19.00 Mamica pripravlja. — 20.00 Koncert pianista Gojmira Demšarja. — 20.30 Aktualnosti. — 21.00 Vzori mladih — Dr. Edvard Jenner, začetnik cepljenja proti kozam.

SREDA, 19. dec.: 18.15 Hacaturjan: Koncert za violino. — 19.00 Zdravniški vedež. — 20.30 Sola in vzgoja. — 21.00 Vokalni kvartet. — 22.00 Liszt: Faustova simfonija.

CETRTEK, 20. dec.: 13.00 Pevski duet in harmonika. — 19.00 Slovensčina za Slovence. — 21.00 Radistički oder — O' Neill: Ana Christie, drama v treh dejanjih. — 23.00 Operni dueti.

PETEK, 21. dec.: 13.00 Glasba po željah. — 19.00 Pogovor z ženo. — 20.00 Slovenski motivi. — 20.30 Tržaški kulturni razgledi. — 22.30 Razni solisti.

SOBOTA, 22. dec.: 13.00 Sramežljivitet in pevski duet. — 19.00 Kraji in ljude. — 19.15 Pestra folklorna glasba. — 20.10 Slovenski motivi. — 21.00 Svejk. — 22.00 Parade lahkih orkestrov. — 22.30 Ples za konec tedna.

Odgovorni urednik: dr. Janko Jež
Tiskar: tiskarna »Adria«, d.d. v Trstu

Geometer Sergej Sancin z uradom v Škednju, ulica d. Servola 91, je otvoril pomožno pisarno v ul. Commerciale 3-II. Stranke sprejema v popoldanskih urah. Tel. 59-39.

ANGLESCINO, FRANCOSCINO in NEMSCINO ponujejo v Trstu profesorica s perfektnim znanjem jezika. — Cena zmerna. pride tudi na dom. Ponudbe pod »Pouk«.

DAJEN INSTRUKCIJE iz matematike (prihajjam na dom). Trst, tel. 92-1-89.

ISCE SE VAJENEC za trgovino jestvin. Naslov pri upravi lista.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. STANISLAV PAVLICA sprejema od 9-12 in od 17-19

TRST, VIA COMMERCIALE 10-II, TEL. 25597

Mizarji! kmetovalci! podjetniki! Deske smrekove, macesne in trdi lesov, trame in parkeete nuditi najugodnejše

CALEA
TEL. 90441 TRST
Viale Sonnino, 24

Pepi z Općin

Prazniki se bližajo!

Desertna in peneča se vina, likerje in žganje v najboljši kakovosti po konkurenčnih cenah v trgovini

Jakob Perhauc

PRIPOROČAMO ZLASTI SLIVOVKO IZ BOSANSKIH SLIV, RUM IN PUNČ

Trst, ul. Xidias 6 - Tel. 36-332

URARNA UL. ROMA 19

ZLATARNA

VELIKA IZBIRA, PO ZARES KONKURENCNIH CENAH: LASTNA DELAVNICA, KUPIM IN ZAMENJAM ZLATO, SREBRO IN DRAGULJE.

Predno se odločite za nabave običite

MAGAZZINI DEL CORSO

TRST, Corso I - Borzni trg (Piazza della Borsa)

DEŽNIH PLASKEV
POURŠNIKOV
LODEN-OU
COVERCOATS
GABARDINES

KRZNHRSTVO HRASKA

Lepa izbira krznenih plasčev

opravnikov, srebrnih, platinastih ter drugih lisic

Razne kože za okras plasčev - CENE ZELO UGDNE!

TRST - Ulica S. Lazzaro št. 13-I. Telef. 56-58

Pomaranče T V R D K A
in limone CITRUS
pošilja EKSPRESNO
v JUGOSLAVIJO IMPORT - EXPORT

Goljevšček Aleksander
TRST - Via Torrebianca 27 - Tel. 24467

Tudi letos!
Zvesta svoji tradiciji poklanja
TVRDKA UNIVERSALTECNICA

pri nabavi katerega koli električnega aparata za gospodinjstva šivalnega stroja ali radioaparata

zabojček s srečko STOCK

s katero se kupec vrhu tega udeležuje še srečolova, ki obsega bogate nagrade
RADIOAPARATOV - ELEKTRIČNIH PRALNIKOV - LIČILCEV PARKETOV SRKALCEV PRAHU - ELEKTRIČNIH STEDILNIKOV IN ŠIVALNIH STROJEV

Prodaja na obroke pod najugodnejšimi pogoji samo pri

UNIVERSALTECNICA CORSO GARIBALDI N°4

VIA DELL'ISTRIA N°13

TVRDKA

SUDEXPORT

pošilja v najkrajšem času DARILNE PAKETE obeh vrst v Jugoslavijo. Pošiljamo na tisoce paketov mesečno naročenih po naših prijateljih v Ameriki in v drugih krajih sveta. Blago je garantirano prorazredno CENE NAJNIZJE

E. JOSIPOVIĆ - Trst, via Mazzini 15-I - Tel. 24181, 29852